

Korte biografie Theo Kroeze, kunstschilder (geschreven door zijn dochter Janine)
Amsterdam 1916 – Breukelen 1988

Theo Kroeze aan het werk in Amsterdam. Hij gebruikte zijn fiets als ezel.

Jeugd

Theodoor Kroeze is in 1919 van Amsterdam naar Bussum verhuisd. Na zijn lagere schooltijd bezocht hij het Willem de Zwijger Lyceum aldaar. Zijn ouders zagen graag een dominee of arts in hem. Het liep anders.

Van een vriend van de familie kreeg hij wat tekenlessen omdat bleek dat hij 'verdraaid aardig' kon tekenen en schilderen. Toen hij net zeventien jaar was (1933), is zijn grote wens vervuld: hij werd toegelaten op de Rijksacademie voor Beeldende Kunsten te Amsterdam. Vier jaar later deed hij eindexamen. Kunstenaars die hij bewonderde, waren o.a. Breitner, Braque, Jongkind, Matisse, Modigliani.

Jonge jaren

In 1940 is hij getrouwd met Stella van Son. Met haar heeft hij tijdens de oorlog ondergedoken gezeten in de Brigittenstraat in Utrecht in een huis vol met andere jonge onderduikers. Het huwelijk heeft geen stand gehouden en is enige tijd na de oorlog ontbonden. In 1945 is Theo naar Amsterdam vertrokken. Hij vond daar weer (een deel van) zijn collega's en vrienden terug. In die kunstenaarskring kende en ontmoette men elkaar veelvuldig: o.a. Tilly Krone, Hans van Norden, Henk Perdok, Hans Engelman, Dick Zwier, Lex Horn. Men trof elkaar in die eerste jaren vaak aan de eettafel van De Biekorf aan de Keizersgracht (in het huis van Friso ten Holt). Daar ontmoette hij ook zijn tweede vrouw Francisca Elisabeth (Cis) Greven (Rotterdam 1921- Breukelen 1995). Ze zijn getrouwd in 1948.

Viool of penseel

Vioolspelen was net als tekenen en schilderen zijn grote passie. Hij heeft een beroepskeuze moeten maken en dat is kunstschilder geworden. Vioolspelen is hij vrijwel zijn hele leven ook blijven doen. Hij speelde in orkesten, maar zijn grote liefde ging uit naar het spelen van strijkkwartetten. Hij heeft dat met tal van beroepsmusici gedaan. Louter om het spelen, niet om op te treden.

Prijzen

In 1948 kreeg Theo Kroeze een studiebeurs: de Koninklijke Subsidie voor de vrije schilderkunst. In 1952 heeft hij een derde prijs gewonnen bij een wedstrijd door B&W van Amsterdam uitgeschreven bij de ingebruikneming van het Amsterdam-Rijnkanaal. Het ging om de beste impressie van de Amsterdamse haven. De werken van de prijswinnaars zijn in het Stedelijk Museum geëxposeerd.

Werkzaamheden

In de loop van zijn leven heeft hij naast zijn werk als vrije kunstenaar veel andere beroepsactiviteiten ontplooid. In 1946/47 schreef hij kunstkritieken (bijvoorbeeld over een expositie van Mondriaan) en illustreerde hij een boek en artikelen in 'De Nieuwe Nederlander'. Illustraties vaak met een anekdotisch karakter. Dit illustratieve vermogen heeft hij zijn hele leven overigens ook voor eigen genoeg gebruikt door voor familie en vrienden persoonlijke gelegenheidskaarten te maken. In de periode kort na de oorlog heeft hij enige tijd als decorschilder gewerkt voor de Nederlandse Opera.

In de tweede helft van de jaren 50 en begin jaren 60 heeft Theo honderden tekeningen en aquarellen gemaakt in opdracht van de Topografische Atlas (Gemeente Archief) van o.a. Amsterdam, Rotterdam, Utrecht, Leiden en Den Haag. Tekeningen van stadsgezichten die gingen verdwijnen en die nog vastgelegd moesten worden.

Voor de zg. Contraprestatie (later BKR-regeling) maakte hij werk in diverse technieken. Een klein deel daarvan is later (rond het jaar 2000) weer aan de kinderen van Theo ter hand gesteld.

In de jaren '60 is hij nog enige tijd tekenleraar geweest aan het Westfries Lyceum in Hoorn. Verder verzorgde hij lessen 'vrije expressie' (een nieuwe stroming toen) aan De Werkschuit in Amsterdam en op de 'Mater Amabilisschool' (vormingschool voor meisjes) in Den Bosch.

In 1959 is Theo Kroeze met vrouw en drie kinderen (Gien, Janine, Michiel) naar Bussum teruggegaan. Het gezin betrok de ouderlijke woning van de kunstenaar.

In 1963 opende Theo zijn tekenschool aan de Veldweg in Bussum. Hij leidde o.a. jongeren op voor de kunstacademie. Verder gaf hij in zijn atelier en in sociaal cultureel centrum 'De Engh' (eveneens in Bussum) lessen aan volwassenen en kinderen.

Van 1971 tot zijn pensioen in 1981 heeft hij gewerkt als arbeidstherapeut in de Sinai-kliniek in Amersfoort.

Exposities

Veel individuele exposities heeft Theo Kroeze niet gehouden. Een voorbeeld van wel zo'n individuele tentoonstelling (aquarellen) was in galerie 't Mouwtje in Bussum begin jaren '80.

Meestal exposeerde hij als lid van de Vereniging van Beeldende Kunstenaars Naarden-Bussum/Laren-Blaricum. Bijvoorbeeld in 1938 in de Oude Teekenschool te Bussum en in 1965 in Hamdorff, Laren.

Portretten

Het eerste portret in olieverf dat hij maakte (zestien jaar oud) was dat van zijn jongere broer Wim. Na dit portret zouden vele volgen. Hij verzocht musici vaak om met hun instrument te poseren. Of hij vroeg leerlingen, collega's, familieleden, vrienden hun portret te mogen maken, maar hij bepaalde altijd de kleur van de kleding. Uiteraard vervaardigde hij veel portretten in opdracht. De opdrachtgevers woonden in Nederland, Zwitserland en Italië.

Techniek, onderwerpen, stijl

Theo Kroeze aquarelleerde graag en veel. Als onderwerp koos hij Zuid-Franse en wat Spaanse landschappen en dorpsgezichten. De Vechtstreek, het Gooi en Amsterdam leverden hem in Nederland inspiratie.

In olieverf maakte hij vooral portretten, stadsgezichten (Rotterdam, Utrecht, Maastricht, Naarden) en een aantal landschappen.

Zijn werk voor de topografische atlassen maakte hij in aquarel en veel in krijt (zijn befaamde Hartmuth 2 conté) of in houtskool.

Zijn stijl is los en natuurlijk: naturalistisch-impressionistisch. Zijn werk voor de Atlas noemde hijzelf 'suggestief exact'.

In de jaren '40 en '50 experimenteerde hij ook met magisch realisme à la Koch en Willink en met kubisme.

Levensavond

Theo Kroeze heeft de laatste twee jaren van zijn leven in Laren (Rosa Spier-huis) en Breukelen doorgebracht. Zijn gezondheid liet in deze tijd zeer te wensen over. Tot zijn grote verdriet viel het schilderen en vioolspelen hem steeds zwaarder. Op 31 december 1988 overleed hij in Breukelen, 72 jaar oud.